

ת"פ 52958/04/18 - מדינת ישראל נגד דוד גוזלן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 52958-04-18 מדינת ישראל נ' גוזלן(עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי
המאשימה

מדינת ישראל

נגד
הנאשם

דוד גוזלן (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד אבי אור-זך

ב"כ הנאשם: עו"ד עידן רז

הנאשם באמצעות הליווי

גזר דין

כתב האישום

1. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום שהוגש נגדו בתיק דנא, והורשע על סמך הודאתו, בביצוע עבירת שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. לפי עובדות כתב האישום, ביום 18.4.2018 בשעה 12:00 לערך, הבחין הנאשם בט.נ., אשה כבת 70, (להלן: "המתלוננת") ששהתה יחד עם נכדה בן ה-8 בתחנת המטרונית בקרית מוצקין. באותה עת אחזה המתלוננת בתיק יד שהכיל, בין היתר, מכשיר טלפון סלולרי ו- 4,000 ₪ במזומן (להלן: "התיק"). בשלב זה החליט הנאשם לעקוב אחר המתלוננת במטרה לשדוד אותה, והחל ללכת בעקבותיה. כשהגיעה יחד עם נכדה, סמוך לדלת הכניסה של בניין מגורים, הגיח הנאשם מאחוריה, דחף אותה בגבה, וניסה למשוך בכוח את התיק מידה. המתלוננת התנגדה ומשכה את התיק בחזרה, ואילו הנאשם משך את התיק בכוח פעם נוספת, והצליח לחלצו מידיה, במטרה לשלול את התיק שלילת קבע. הנאשם נמלט מהמקום כשברשותו התיק, תוך שהמתלוננת צועקת לעזרה, ונכדה עומד לצדה בוכה ומבוהל. עוברי אורח דלקו אחר הנאשם עד שנתפס כשהתיק בידיו.

3. עוד בטרם החלה שמיעת הראיות בתיק, הודה הנאשם במעשיו והורשע, כאמור.

לבקשת ההגנה, הוריתי לשירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו של הנאשם, בטרם יישמעו הטיעונים לעונש.

תסקיר שירות המבחן

4. בתסקיר שירות המבחן מיום 22.8.2018 נסקרו הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם. מדובר ברווק בן 31, המתגורר יחד עם אמו בקרית ים, אשר סיים 11 שנות לימוד. במסגרת שירותו הצבאי הורשע הנאשם בעריקות וצריכת סמים, ריצה עונש של מאסר בפועל בכלא צבאי ובהמשך שוחרר על בסיס אי התאמה, לאחר שירות של כשנה וחצי. שירות המבחן ציין כי טרם מעצרו בתיק זה ניהל הנאשם אורח חיים התמכרותי וחסר יציבות תעסוקתית, ולרוב עבד בעבודות מזדמנות.

5. הנאשם דיווח כי מאז היותו כבן 15 הוא נוהג לצרוך סמים באופן יומיומי. בשנת 2017 החל טיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות, אך בהמשך בחר שלא להיכנס להליך גמילה. לדבריו, מזה מספר חודשים אינו צורך סמים כלל, לראשונה בחייו, בהיותו במעצר. מנתונים שהתקבלו מבית המעצר עולה כי הנאשם עובר בדיקות שתן, שאכן מעידות על ניקיון משימוש בסמים. עוד נמסר מבית המעצר, כי מזה מספר חודשים הנאשם שווה בפרויקט הכנה לגמילה מסמים. בשיחה עם שירות המבחן הביע הנאשם רצון להתחיל בהליך טיפולי משמעותי בקהילה טיפולית.

6. בהתייחס לעבירה נשוא כתב האישום, מסר הנאשם כי ביצע את המעשים כשהוא תחת השפעת סמים ואלכוהול, בעוד תודעתו מעורפלת. שירות המבחן התרשם כי הנאשם לוקח אחריות על מעשיו ומתחרט עליהם. עוד צוין כי הנאשם מגלה אמפתיה כלפי המתלוננת וכי ניכר שרגשותיו כנים.

7. בבואו להעריך את הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, התרשם שירות המבחן כי על אף ניהול אורח חיים התמכרותי ושולי, לא פיתח הנאשם דפוסי התנהגות אלימים, וכי לא הושרשו באישיותו ערכים אנטי חברתיים. עם זאת הוערך, כי ללא הליך טיפולי משמעותי ומעמיק בתחום הסמים, הסיכון להישנות שימוש בסמים והתנהגות עוברת חוק בעתיד הוא גבוה.

8. בשים לב לאמור, המליץ שירות המבחן לאפשר לנאשם הזדמנות להיכנס להליך טיפולי במסגרת קהילה טיפולית סגורה וארוכת טווח. לפיכך, עתר לדחיית הדיון, על מנת להפנות את הנאשם לראיון קבלה וקליטה בקהילה טיפולית.

אלא שבפתח הישיבה שנועדה לשמיעת הטיעונים לעונש בקש ב"כ הנאשם שלא לדחות את הדיון ולטעון באותו מעמד לעונש.

ראיות לעונש

9. המאשימה הגישה את המרשם הפלילי של הנאשם (מע/1) ממנו עולה כי לחובתו שלוש הרשעות קודמות מבית דין צבאי, בין השנים 2007-2010, בעבירת החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית והעדר

מן השירות שלא ברשות (2 עבירות).

מטעם הנאשם לא הובאו ראיות.

טיעוני המאשימה לעונש

10. בטיעוניה ציינה המאשימה כי הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה בה הורשע הנאשם הנם שלמות גופו של אדם ורכושו, ותחושת הביטחון של הציבור.
11. ביחס לנסיבות ביצוע העבירה, הדגישה המאשימה את התכנון שקדם למעשי הנאשם, הנזק הנפשי שנגרם למתלוננת והפגיעה בביטחונה ובנפשו של נכדה הקטין, שהיה עד לאירוע ולקה בבהלה בעקבות מעשי הנאשם. עוד צוין, כי התמכרותו של הנאשם לסמים, אשר הביאה אותו לביצוע העבירה, אינה מהווה נסיבה שיש בה כדי להוביל להקלה עמו. נאמר, כי אף אם הנאשם היה תחת השפעת סמים בעת ביצוע העבירה, כפי שצוין בפני שירות המבחן, אין הדבר מהווה נסיבה מקלה משום שהוא נכנס למצב זה מרצונו.
12. בהתייחסה לתסקיר שירות המבחן, טענה המאשימה כי הליך טיפולי, כפי שהוצע בתסקיר, יכול להיעשות גם בין כתלי הכלא, ולאור חומרת העבירה אין מקום לבחון, בענייננו, הליך שיקומי בקהילה.
13. המאשימה הפנתה לפסיקה המתייחסת לחומרה ולסכנה הטמונה בעבירת השוד בכלל, ושוד הנעשה כלפי קשישים בפרט. כן ציינה את הצורך להעביר מסר מרתיע באמצעות ענישה הולמת שתוטל על מי שהורשע בעבירה מסוג זה. בפסיקה אותה הציגה המאשימה בפניי, נקבעו מתחמי ענישה הנעים בין 2 ועד 5 שנות מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים, כאשר הודגש כי מדיניות הענישה הנוהגת היא רק אחד השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לגזור את הדין.
14. בנסיבות העניין, ביקשה המאשימה לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין 2.5 ל-5 שנות מאסר בפועל, ועתרה להשית על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם המוצע, לנוכח הודייתו ללא ניהול ההליך ועברו הפלילי, שאינו מכביד.

טיעוני ההגנה לעונש

15. בהתייחסו לנסיבות ביצוע העבירה ציין הסנגור כי מכתב האישום לא עולה כי קדם לביצועה תכנון מראש, וכי לא נעשה שימוש בנשק מכל סוג שהוא. עוד נטען כי למתלוננת לא נגרם נזק גופני, וכי רכושה הוחזר לה.
16. הסנגור הציג בפניי פסיקה ממנה עולה כי במקרים דומים, חלקם אף חמורים יותר מענייננו, נקבעו מתחמי ענישה הנעים בין 6 ועד 28 חודשי מאסר.
17. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנה הסנגור לתסקיר שירות המבחן ולאמור בו ביחס להתמכרותו של הנאשם לסמים ולנכונותו להיכנס להליך טיפולי שיקומי. עוד ציינה ההגנה את לקיחת האחריות מצד הנאשם על מעשיו והודאתו ללא צורך בהבאת ראיות, וכן הימצאותו במעצר מזה כששה

חודשים, שהתנאים בו קשים יותר ממאסר.

18. נוכח כל האמור, ביקש הסנגור לקבוע כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 6 ל- 18 חודשים, ולחרוג ממנו מטעמי שיקום, ולחלופין להטיל על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם. עוד ביקש הסנגור, כי לא יוטל על הנאשם עונש נלווה של פיצוי או קנס כספי, ולמצער שיוטל רק לאחר שחרורו ממאסר. זאת, נוכח מצבו הכלכלי הקשה.

דבר הנאשם

19. בדברו האחרון נטל הנאשם אחריות על מעשיו, הביע חרטה וצער, וכן הודה על כי לא נגרם למתלוננת נזק רב יותר. לדבריו, הוא עלה על דרך הישר ובכוונתו לדבוק בדרך זו.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

20. מתחם העונש ההולם ייקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולשם כך על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה וכן בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין.

21. חומרתה של עבירת השוד ברורה, ודומה כי אין צורך להרחיב את הדיבור עליה, ועל הפגיעה שעבירה זו מסבה לתחושת הביטחון של הציבור, לגופו ולרכושו. עמד על כך בית המשפט במספר רב של הזדמנויות. כך למשל בע"פ 6862/13 **חיז'אזי נ' מדינת ישראל** (7.7.2014) נקבע כי:

"עבירות של שוד על דרך תקיפה ברחוב פוגעות לא רק בקרבן, אלא בתחושת הבטחון האזרחית הכללית. אחת הציפיות הראשונות של אנשים היוצאים מביתם לרחובות העיר היא היכולת להתנהל בביטחון וללא אימה, ולא כל שכן בסביבה היומיומית המוכרת. על כן, אין מקום לראות את העבירה שבה נכשל המערער כעבירה קלה, גם אם קיימים מעשי שוד הנעברים בנסיבות מחמירות יותר".

כך גם בע"פ 4177/06 **מדינת ישראל נ' אבו הווידי** (21.6.2006) שם נקבע:

"העבירה בה הורשע המשיב חמורה היא גם בנסיבות בהן לא נעשה שימוש בנשק. היא מבטאת אי קבלה של תפישות היסוד של החברה באשר לכבוד שיש לנהוג בגופו של אדם ובזכותו על רכושו. היא מבטאת תפישת שלפיה כח הזרוע הוא שמכתיב את ההתנהלות וגורמת לכך שהציבור מתנהל בתחושה של חוסר ביטחון אישי, בידיעה כי פורענות עשויה להתרגש עליו גם בהלכו לתומו ברחוב, מידו של מי אשר מבקש לעשות רווח קל. אותם אזרחים תמימים זכאים ללכת ברחוב מוגנים מפני תוקף ואורב שאינו רואה לנגד עיניו אלא את עניינו שלו. בגזירת הדין בעבירה מסוג זה ראוי כי בית המשפט יתן את הדעת לצד נסיבותיו האישיות של הנדון והאפשרות לשקמו, גם לצורך לשלוח מסר ברור לפיו מי שנכון לבצע מעשים מעין אלה צפוי לעונש משמעותי שיבטא גם את פגיעתו הרעה בחברה, לצד שיקולי הענישה האחרים".

דברים אלה נכונים ביתר שאת שעה שמדובר בעבירות שוד המופנות כלפי קשישים חסרי ישע. כך

למשל נקבע בע"פ 6202/10 מדינת ישראל נגד ישראילוב (15.3.2011):

"בית משפט זה הדגיש לא אחת כי יש להשית עונשים מרתיעים על שודדים הבוחרים להם לקורבנות את המבוגרים והקשישים שבחברה. כך, בע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.12.2005) (להלן: עניין אלייב) הדגיש השופט א' רובינשטיין את הצורך בהשתת מאסרים משמעותיים על נאשמים בעבירות כגון דא תוך שהטעים כי: "חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורערת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה" [שם, סעיף ו(1)]. 16. זאת ועוד, בע"פ 5213/06 וונדמו נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 9.5.2007) (להלן: עניין וונדמו), אשרר בית משפט זה, בפסק דינה של השופטת ע' ארבל, את דבריו של בית המשפט המחוזי לפיהם: "שוד קשישים, ודאי כזה הכרוך באלימות, הינו מן המעשים הנקלים ביותר. אוכלוסיית הקשישים הינה בדרך הטבע קורבן קל לביצוע עבירות ממין העבירה שביצע הנאשם, והדרך היחידה בה ניתן להגן עליה ולאפשר לה חיים עצמאיים ובטוחים, היא הטלת עונשים קשים ומרתיעים" (שם, סעיף 5). בנוסף לכך, הדגישה השופטת ארבל בעניין וונדמו כי: "עבירת השוד בפני עצמה חמורה היא, וכאשר היא מופנית אל החלש והקשיש בחברה שהסיכוי להתנגדותו הוא קטן, היא חמורה שבעתיים. הפגיעה במתלונן חסר הישע אינה אך פגיעה פיזית, אלא יש בה פגיעה בביטחונו של המתלונן...". ובהמשך פסק הדין: "מעבר לכך, כבר הודגש בפסיקתו של בית משפט זה כי "גם כאשר לא נגרם נזק פיזי נגרמת לקשיש, מעבר לפגיעה הכלכלית, פגיעה באמונו ובביטחונו, פגיעה אשר קשה לרפאה". [ההדגשות לא במקור - א.ט.]

22. בד בבד, יש לזכור כי אין מעשה שוד אחד דומה למשנהו, ומכאן שמידת הפגיעה בערכים החברתיים וכן מדיניות הענישה הנוהגת תלויים בנסיבותיו של כל מקרה. יפים לעניין זה דברי בית המשפט בע"פ 4841/13 עומר ספי נ' מדינת ישראל (6.2.2014):

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת "תג העונש" לעבירה זו - אין זהה דינה של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זהה דינה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זהה דינה של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זהה דינה של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זהה דינה של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות".

23. אשר לנסיבות ביצוע העבירה בעניינו. אמנם מידת האלימות שהופעלה מצדו של הנאשם לא הייתה ברף הגבוה, אך יש להתייחס בחומרה הראויה לכך שהמעשה בוצע בטבורה של עיר ובצהרי היום, עת

תקף הנאשם מתלוננת תמימה ואקראית, אשה בת 70, שלצדה נכדה בן ה-8, שכל חטאם היה שנקרו בדרכו של הנאשם. ניתן לשער בנקל את החרדה והבהלה שאחזה בשניים.

מכתב האישום, לא עולה בבירור כי קדם לביצוע העבירה תכנון מוקדם מצד הנאשם. הלה, עקב, אמנם, אחר המתלוננת, אך אין בכך כדי להעיד בהכרח שמעשיו תוכננו מבעוד מועד, ולשלול את האפשרות שמא מדובר בהחלטה ספונטנית.

24. מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דוגמת המקרה דנא סוכמה על ידי בית המשפט בע"פ 772/13 **יחיא נ' מדינת ישראל** (29.6.2014), כך:

"במקרים שונים שעניינם מעשי שוד שבוצעו באופן 'ספונטאני', ללא תכנון מוקדם וללא שימוש בנשק, תוך שלפגע העבירה לא נגרמו נזקים או שנגרמו נזקים שאינם חמורים, נקבעו מתחמי ענישה בטווח הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל לבין כ-28 חודשי מאסר בפועל, ונגזרו על הנאשמים עונשים בסדרי הגודל האמורים (ראו, למשל: ע"פ 5942/13 מג'ד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.2.2014); ע"פ 7655/12 פייסל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.4.2013))."

25. לאחר שהבאתי בחשבון את נסיבות ביצוע העבירה, לרבות מידת הפגיעה בערכים המוגנים, חלקו של הנאשם בביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת בכגון דא, אני קובע כי מתחם העונש ההולם את נסיבות העבירה בענייננו נע בין 15 ל-40 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים.

גזירת העונש

26. בפתח הדברים אציין, כי לא מצאתי מקום לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום. תנאי לחריגה ממתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף 40ד(א) לחוק העונשין, הוא "סיכוי של ממש [שהנאשם] ישתקם". על מנת לעמוד בתנאי זה, על הנאשם להציג עובדות וראיות לסיכויי השיקום, להבדיל מטענות בעלמא (ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018)). אכן, הנאשם הפגין מוטיבציה להשתקם, הביע חרטה על מעשיו והפגין אמפתיה כלפי המתלוננת. אולם, מן התסקיר עולה, כי כשבננתה עבורו תכנית טיפולית, בשנת 2017, הוא סירב ליטול בה חלק, וטען כי בכוחו להיגמל באופן עצמאי. אמנם ניכר כי במעצרו הנוכחי חלה תפנית מסוימת, והנאשם אינו משתמש בסמים ואף משתתף בפרויקט הכנה לגמילה. עם זאת, אף שיש לברך על כך, ספק אם הדבר עולה כדי "סיכוי של ממש" לשיקום, שיצדיק סטייה ממתחם העונש.

27. בגזירת העונש בתוך המתחם, על בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40א לחוק העונשין. לעניין זה, ראיתי להביא בחשבון את הודייתו של הנאשם בכתב האישום בשלב מוקדם של הדיון, דבר שהביא לחיסכון בזמן שיפוטי וכן חסך את העדתה של המתלוננת בבית המשפט על כל הכרוך בכך. עוד נשקלו נסיבותיו האישיות של הנאשם, היותו מכור לסמים, עברו הפלילי שאינו משמעותי, והחרטה שהביע על מעשיו.

על אף שניקיונו של הנאשם מסמים, בתקופת מעצרו, ורצונו לעבור שיקום לא היה בהם כדי להוביל

לחריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, הרי שראיתי להתחשב באותן נסיבות בבואי לקבוע את העונש בתוך המתחם.

בהביאי בחשבון את הנסיבות לקולא שפורטו לעיל, אני סבור כי יש לקבוע את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם.

28. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים שלהלן:

א. מאסר בפועל למשך 15 חודשים, בניכוי ימי מעצרו מיום 18.4.2018.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים שיופעל במידה והנאשם יעבור, תוך שלוש שנים מיום שחרורו, עבירת שוד או עבירה שיש בה יסוד של אלימות מסוג פשע.

ג. פיצוי בסך 5,000 ₪ שישולם למתלוננת בחמשה תשלומים שווים ורצופים בסך 1,000 ₪ כל אחד. מועד התשלום הראשון יחול ביום 2.1.2019 ואילו יתר התשלומים ישולמו בראשון לכל חודש שלאחריו. לא שולם אחד התשלומים במועדו, יעמוד כל סכום הפיצוי לפירעון מיידי בניכוי הסכומים ששולמו עד לאותו מועד ובצירוף קנס פיגורים.

ד. הואיל והנאשם הביע רצון להשתלב במסגרת טיפולית לגמילה מסמים, ישקול שירות בתי הסוהר בחיוב שילובו במסגרת כאמור במהלך תקופת מאסרו, זאת ככל שישתף פעולה וימצא מתאים לכך.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ט חשוון תשע"ט, 07 נובמבר 2018, במעמד הנוכחים.